MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr.3

Warszawa dn. 10 października 1927 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr.3 Warszawa dn. 10 października 27 r.

---

1. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

SESJA C.K.W. SOWIETÓW USRR

"PRAWDA" z dn. 5/10 donosi z Charkowa, że porządek dzienny centralnego komitetu wykonawczego sowietów ukraińskiej republiki sowieckiej, która rozpoczęła się dnia 7 b.m. w Charkowie obejmuje: 1/ sprawozdanie z sytuacji międzynarodowej ZSRR; 2/ budżet państwowy USRR na rok 1927/28; 3/ uchwalenie dekretu o prawach sowietów wiejskich i miejskich oraz dzielnicowych komitetów wykonawczych; 4/ sprawozdanie centralnego komitetu wykonawczego mołdawskiej republiki autonomicznej; 5/ sprawozdanie komisarjatu ludowego inspekcji robotniczo-włościańskiej z prac nad "racjonalizacją" administracji sowieckiej na Ukrainie; 6/ kwestje gospodarcze i 7/ zatwierdzienie dekretów, wydanych przez prezydjum C.K.W. USRR w przerwie pomiędzy sesjami C.K.W.

ODROCZENIE SESJI C.K.W. SOWIETÓW ZSRR

"RUL" z dn. 6/10 /Berlin, pismo demokratyczne/ notuje pogłoski o możliwem odroczeniu wyznaczonej na dzień 15 października w Leningradzie sesji centralnego komitetu wykonawczego sowietów ZSRR.

OGRANICZENIE PEŁNOMOCNICTW GPU

"SŁOWO" z dn. 6/10 /Ryga, pismo umiarkowano-prawicowe/ donosi, na podstawie informacji z wiarygodnego źródła, iż niektórzy wybitni członkowie sowieckiej partji komunistycznej i posłowie sowieccy zagranicą zwrócili się do komitetu centralnego partji z prośbą o cofnięcie nadzwyczajnych pełnomocnictw GPU, nadanych tej instytucji w roku 1923 przez radę komisarzy ludowych. Przedewszystkiem proponują inicjatorzy tej decyzji odebranie GPU prawa uchwalania wyroków śmierci.

2. ŻYCIE PARTYJNE.

UCHWAŁA UKRAIŃSKIEJ C.K.K.

"RUL" z dn. 6/10 /Berlin, pismo demokratyczne/ podaje, że centralna komisja kontrolująca ukraińskiej partji komunistycznej w Charkowie powzięła uchwałę, w której uznaje konieczność likwidacji t.zw. opozycji ukraińskiej, kierowanej przez członka partji, byłego komisarza ludowego oświaty - Szumskiego. Jako motywy likwidacji, podaje komisja współpracę pomiędzy opozycją a zwolennikami niepodległości Ukrainy, obniżenie prestige'u Ukrainy sowieckiej poza jej granicami oraz kontakt pomiędzy opozycją a żywiołami kontr-rewolucyjnemi. Komitet centralny ukraińskiej partji komunistycznej zwrócił się do p. Szumskiego, żądając od niego zastosowania się do decyzji C.K.K. o likwidacji frakcji opozycyjnej i grożąc mu w przeciwnym razie wykluczeniem z partji.

WYKLUCZENIE OPOZYCJONISTÓW BIAŁORUSKICH

"PRAWDA" z dn. 5/10 donosi z Mińska, że biuro komitetu okręgowego białoruskiej partji komunistycznej na posiedzeniu odbytem wraz z prezydjum okręgowej komisji kontrolującej rozważyło sprawę członków ugrupowania opozycyjnego, które istniało w organizacji miejscowej białoruskiej partji komunistycznej od roku 1923. W wyniku obrad uchwalono wykluczenie komunistów Drabkina, Kuksina i Gorelika z partji. Wszyscy trzej wymienieni opozycjoniści oświadczyli, że nie rezygnują z akcji opozycyjnej. Opozycjonistom Śmiechowowi i Gierszonowi, którzy przynieśli skruchę i zrezygnowali z dalszego udziału w akcji opozycyjnej, udzielono naganę.

REPRESJE W STOSUNKU DO OPOZYCJI

"SŁOWO" z dn. 3/10 /Ryga, pismo umiarkowano-prawicowe/ donosi, że komitet centralny sowieckiej partji komunistycznej wydalił z Leningradu, Moskwy, Baku i szeregu innych miejscowości członków opozycji w partji. Wybitny opozycjonista Safarow, członek komitetu centralnego partji, wydalony został do Konstantynopola, jako urzędnik sowieckiej misji handlowej w Turcji. Były członek komitetu wykonaw-

./.

czego międzynarodówki komunistycznej Vujovic otrzymał rozkaz opuszczenia Moskwy i wydalony został do Woroneża. Przywódca opozycjonistów polskich ZSRR Domski wydalony został do Saratowa.

4. ŻYCIE GOSPODARCZE.

OŚWIATA ZAWODOWA W ZSRR
"PRAWDA" z dn. 7/10 omawia w artykule p. Worobjowa zagadnienie organizacji szkolnictwa zawodowego w ZSRR. Pismo związuje sprawę tą ze sprawą uprzemysłowienia ZSRR i nawołuje wszystkie organizacje i instytucje sowieckie do zgodnej współpracy nad realizacją programu organizacji tego szkolnictwa.

PRZEMYSŁ BŁAWATNY W ZSRR
IBIDEM podaje treść sprawozdania p. Kilewica o stanie przemysłu bławatnego w ZSRR, wygłoszonego na posiedzeniu plenarnem komitetu organizacji miejskiej sowieckiej partji komunistycznej w Moskwie. Sprawozdanie to zawiera przedewszystkiem stwierdzenie, iż okres reorganizacji przemysłu bławatnego w ZSRR zakończył się w roku 1925/26. W chwili obecnej stwierdzić można stopniowe zwiększenie się produkcji sowieckiego przemysłu bławatnego oraz wzrost liczby zatrudnionych przez ten przemysł robotników do 723 tysięcy osób. Jednocześnie daje się zauważyć stopniowe zmniejszenie się produkcji prywatnego przemysłu bławatnego. Największym brakiem przemysłu bławatnego jest mała wydajność pracy oraz wysokie koszta produkcji. Wobec tego pierwszą koniecznością jest podniesienie wydajności pracy.

DOOKOŁA POŻYCZKI INDUSTRJALIZACYJNEJ
"ZWIEZDA" z dn. 4/10 omawia w artykule wstępnym kwestję emisji sowieckiej wewnętrznej pożyczki industrjalizacyjnej i oświadcza, że realizacja tej emisji powinna być zakończona przed dniem 10 rocznicy rewolucji październikowej w Rosji. Pożyczka industrjalizacyjna ma, zdaniem pisma, wielkie znaczenie dla rozstrzygnięcia ogromnych problematów gospodarki socjalistycznej w ZSRR. Ludność ZSRR powinna wytężyć wszystkie siły, aby zadać kłam nadziejom "świata kapitalistycznego", który marzy o przekształceniu ZSRR w "kolonję kapitału". Pismo uznaje jednak braki gospodarcze sowietów i nawołuje ludność robotniczą i włościańską do kupowania obligacji pożyczki, która braki te usunie.

POŻYCZKA KOLEJOWA W ZSRR
IBIDEM donosi, że centralny komitet wykonawczy i rada komisarzy ludowych w ZSRR zatwierdziły projekt emisji 5-procentowej pożyczki kolejowej w wysokości 6 miljonów rubli. Pożyczka emitowana będzie na cele inwestycyj kolejowych. Termin emisji określony został na dzień 1-go grudnia r.b., termin wykupu - na dzień 1-go września 1934 roku. Obligacje pożyczki emitowane będą w wysokości 10, 25, 50, i 100 czerwońców. Kurs emisyjny ustalony będzie przez komisarzy ludowych skarbu i komunikacji.

5. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

LICZBA DZIECI BEZDOMNYCH W USRR
"ZWIEZDA" z dn. 4/10 donosi, że liczba dzieci bezdomnych w USRR sięga obecnie 20 tysięcy. Walka z tem zjawiskiem napotyka się na szereg trudności, wskutek braku środków pieniężnych w organizacjach, które się tą walką zajmują.

WYSIEDLENIE OBYWATELI ZIEMSKICH
"PRAWDA" z dn 5/10 donosi, że prezydjum C.K.W. sowietów USRR w Charkowie rozpatrzyło sprawozdanie z przebiegu wysiedlenia obywateli ziemskich z byłych posiadłości na Ukrainie sowieckiej. W wyniku zakończonej obecnie kampanjowej, usunięto z byłych majątków 742 rodziny.

./.

6. SPRAWY LOKALNE.

PREZES UKRAINSKIEGO C.K.W.K. W DNIEPROPIETROWSKU

"ZWIEZDA" z dn. 4/10 donosi, że prezes C.K.W.K. sowietów USRR Piotrowski odwiedził Dniepropietrowsk /Jekaterynosław/ i odbył w mieście tem szereg konferencyj w sprawach gospodarczych. Pobyt Piotrowskiego w Dniepropietrowsku pozostawał również w związku z pracą przygotowawczą do zwołania X ukraińskiego i XV wszechsowieckiego zjazdów partji komunistycznej.

KATASTROFA W ELEKTROWNI CHARKOWSKIEJ

"PRAWDA" z dn. 7/10 donosi, że dnia 5-go b.m. w elektrowni charkowskiej nastąpiła katastrofa, przebiegu oraz powodów której pismo nie podaje. W ciągu jednej godziny całe miasto pogrążone było w ciemnościach. Prace elektrowni nie zostały dotychczas całkowicie wznowione. Oświetlanie ulic przerwano zupełnie, ruch tramwajowy zmniejszono, domy mieszkalne oświetlane są tylko w pewnych częściach miasta. Naprawa skutków katastrofy potrwa czas dłuższy.

7. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR

EMIGRACJA ROSYJSKA A WYPADKI W MOSKWIE

"RUL" z dn. 6/10 /Berlin, pismo demokratyczne/ omawia w artykule wstępnym sytuację w ZSRR i twierdzi, że według posiadanych przez to pismo wiadomości z Moskwy nastroje członków partji komunistycznej i ludności zwrócone są przeciwko t.zw. większości partji i p.Stalinowi. "Precz ze Stalinem", ma być hasłem, dzięki któremu opozycjoniści liczą co raz więcej zwolenników. Stawiając pytanie, jak w tej sytuacji ustosunkować się ma emigracja rosyjska, pismo twierdzi, że obalenie rządu sowieckiego w ZSRR drogą przemocy pozostaje nadal celem narodu rosyjskiego.

NOWE PISMO ROSYJSKIE W ESTONJI

"SŁOWO" z dn. 5/10 /Ryga, pismo umiarkowano-prawicowe/ donosi, że w Tallinnie ukazał się pierwszy numer nowego tygodnika w języku rosyjskim "Razswiet". Pismo to reprezentuje kierunek eurazyjski na emigracji rosyjskiej i zamieszcza skierowane do oficerów armji czerwonej, urzędników instytucyj sowieckich i zawodowych ZSRR i t.p. odezwy, nawołujące ich do przekształcenia ZSRR w "związek państw Eurazji". "SŁOWO" potępia w ostrych słowach ten kierunek współczesnej rosyjskiej myśli politycznej i przestrzega emigrację rosyjską przed akcją jego zwolenników i ich nowego pisma. Jednym z wydawców pisma "Razswiet" jest były członek Dumy Państwa ks.Mansyriow.

P.MILUKOW POTĘPIA TEROR PRZECIWSOWIECKI

"POSLEDNIJE NOWOSTI" z dn. 5/10 /Paryż, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ omawia w artykule wstępnym leningradzki proces 5 terorystów monarchistycznych. Opierając się na informacjach prasy sowieckiej, pismo twierdzi, że straceni przez GPU teroryści zrozumieli przed śmiercią swe błędy i iluzoryczność swych marzeń. Młodzież rosyjska na emigracji powinna, zdaniem pisma, zrozumieć zawartą w procesie leningradzkim naukę i zrezygnować z metod teroru przeciwsowieckiego, zrywając jednocześnie z temi kierunkami emigracji rosyjskiej, które do tego teroru nawołują.

EMIGRACJA ROSYJSKA A ZAGADNIENIE WOJNY Z ZSRR

"RODNAJA ZIEMLA" z dn. 1/10 /Paryż, tygodnik pod redakcją byłego członka Dumy Państwa p.Grzegorza Aleksińskiego, organ rosyjskiego związku rewolucyjno-narodowego na emigracji/ omawia w szeregu artykułów zagadnienie stosunku emigracji rosyjskiej do ewentualnego konfliktu zbrojnego pomiędzy ZSRR a państwami Europy zachodniej. Zdaniem pisma sytuacja w ZSRR stwarza dwie ewentualności: przewrót rewolucyjny w Moskwie oraz wojnę, która doprowadzi również do upadku rządu sowieckiego. Emigracja rosyjska powinna być przygotowana do obydwuch tych ewentualności, hołdując szczerze programowi, podstawą którego powinna być walka o wolność narodu rosyjskiego bez wszelkich tendencyj restauracyjnych. W dziedzinie polityki zewnętrznej program ten obejmuje zbliżenie Rosji z Francją, Anglją i Ameryką, walkę z zwolennikami Niemiec oraz przyjazne stosunki z Polską i Rumunją na podstawie uznania istniejących granic.

Pismo podkreśla stanowisko tygodnika "Russkij Wojennyj Wiestnik" w Białogrodzie, który podziela program powyższy, a szczególniej w kwestji uznania granic nowopowstałych na terytorjum byłego imperjum rosyjskiego państw i zwraca ostrze swej polemiki przeciwko ugrupowaniu "bolszewików narodowych" i przywódcy tego ugrupowania, - ks.Jerzemu Szyryńskiemu-Szachmatowowi, hasłem którego jest ewolucja ustroju sowieckiego w ZSRR.

P.STRUWE O STOSUNKU DO ZSRR

"ROSSIJA" z dn. 1/10 /Paryż, pismo pod redakcją prof.P.B.Struwe/ ogłasza artykuł p.Struwego, zwrócony przeciwko propagandzie eurazyjskiej wśród emigrantów rosyjskich. P.Struwe potępia szczególniej proklamacje eurazyjskie, w których zwolennicy tego prądu zwracają się przeciwko terorowi przeciwsowieckiemu. Jednocześnie nawołuje p.Struwe emigrację rosyjską do dalszej czynnej walki z rządem ZSRR.

Redagowane przez p.Struwego pismo ogłasza w tej sprawie szereg innych artykułów, które razem wzięte, stanowią kampanję przeciwko prądowi eurazyjskiemu w emigracji rosyjskiej.

MONARCHISCI A ZWOLENNICY RUCHU EURAZYJSKIEGO

"RAZSWIET" z dn. 8/10 /Tallinn, kierunek eurazyjski/ omawia w artykule wstępnym stosunek zwolenników ruchu eurazyjskiego do ZSRR i czyni porównania pomiędzy tym stosunkiem a poglądami W.ks. Mikołaja Mikołajewicza, ogłoszonemi w jego deklaracjach. Pismo dochodzi do wniosku, iż wbrew pewnym różnicom, istniejącym pomiędzy temi poglądami, ogólna ich tendencja jest zupełnie jednakowa i oparta na uznaniu rewolucji, jako faktu dokonanego w życiu rosyjskiem.

8. SPRAWY KOSCIELNE

PRZEPISY O ZAMKNIECIU CERKWI W ZSRR

"WOZROŻDENJE" z dn. 7/10 /Paryż, pismo wydawane przez byłego prezesa Rosyjskiego Zjednoczenia Centrowego na emigracji p.Gukasowa, o kierunku umiarkowano- monarchistycznym/ donosi, że rada komisarzy ludowych ZSRR zatwierdziła przepisy w sprawie zamykania cerkwi prawosławnych, nieposiadających ustawowej liczby parafjan. Według tych przepisów cały majątek tych cerkwi, z wyjątkiem niektórych przedmiotów bezwartościowych, przechodzi wrazie zamknięcia danej parafji, na własność skarbu sowieckiego.